

1059
B. Ed. (General)-2nd Semester
F2.1/2.2 [Opt.(ix)]: Pedagogy of History
(Same for USOL Candidates of 2nd Semester)
(In all mediums)

Time allowed: 3 Hours

Max. Marks: 40

NOTE: Attempt five questions in all, including Question No. IX (Unit-V) which is compulsory and selecting one question each from Unit I-IV.

_*_*_*_

UNIT – I

- I. What are the approaches of lesson plan? Explain RCEM approach. (8)
- II. Prepare a composite model based lesson plan of history on any topic of your choice. (8)

UNIT – II

- III. What is the role of ICSSR and NCERT in the professional development of teachers? (8)
- IV. How will you manage history room? (8)

UNIT – III

- V. What are the techniques of evaluating student's answer books? (8)
- VI. Construct a blue print of achievement test of teaching of history on any topic of your choice. (8)

UNIT – IV

- VII. What are the causes and consequences of Revolt of 1857? (8)
- VIII. What do you understand by Civil Disobedience Movement? (8)

UNIT-V

- IX. (a) What is Herbartian approach?
(b) Equipments required in history room.
(c) Limitations of open book tests.
(d) Jallianwala Bagh Massacre. (4×2)

_*_*_*_

(Hindi/Punjabi versions enclosed)

नोट: प्रश्न संख्या 9 (भाग-5) जो कि अनिवार्य है तथा भाग (1-4) में से एक प्रश्न का चयन करते हुए, सभी में से कुल पाँच प्रश्न करो।

-*_*_*-

भाग-1

1. पाठ योजना का दृष्टिकोण क्या है? आर.सी.ई.एम. पद्धति/दृष्टिकोण की व्याख्या कीजिए।
2. अपनी पंसद के, इतिहास में किसी एक विषय पर मिश्रित मॉडल पर आधारित पाठ योजना तैयार कीजिए।

भाग-2

3. अध्यापकों के व्यवसायिक विकास में आई.सी.एस.एस.आर और एन.सी.ई.आर.टी की क्या भूमिका है?
4. इतिहास कक्ष का प्रबन्ध, आप कैसे करेंगे?

भाग-3

5. विद्यार्थियों की उत्तर-पुस्तिकाओं के मूल्यांकन की क्या तकनीकें हैं?
6. अपनी मनपंसद के किसी एक ऐतिहासिक शीर्षक पर अध्यापन के उपलब्धि परीक्षण की रूपरेखा तैयार कीजिए।

भाग-4

7. १८५७ के विद्रोह के कारणों और परिणामों पर प्रकाश डालिए।
8. सविनय अवज्ञा आन्दोलन से आप क्या समझते हैं?

भाग-5

9. (क) हरबर्ट का दृष्टिकोण क्या है?
- (ख) इतिहास के कमरे के लिए सामान/उपकरण।
- (ग) ओपन-किताब परीक्षणों की सीमाएं।
- (घ) जलियांवाला बाग हत्याकांड।

-*_*_*-

(3)

ਨੋਟ: ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 9 (ਭਾਗ-5) ਜੋ ਕਿ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਗ (1-4) ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ।

* * *

ਭਾਗ-1

1. ਪਾਠ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਕੀ ਹੈ? ਆਰ.ਸੀ.ਈ.ਏਮ ਪੱਤੀ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
2. ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ, ਅਪਣੀ ਪੰਸਦ ਦੇ ਕਿਸੇ ਇਕ ਵਿਸ਼ਾ ਤੇ ਮਿਸ਼ਰਤ ਮਾਡਲ ਤੇ ਆਧਾਰਤ ਪਾਠ ਯੋਜਨਾ ਤਿਆਰ ਕਰੋ।

ਭਾਗ-2

3. ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੇ ਵਿਵਸਾਇਕ ਵਿਕਾਸ ਵਿਚ ਆਈ.ਸੀ.ਏਸ.ਏਸ.ਆਰ. ਅਤੇ ਏਨ.ਸੀ.ਈ.ਆਰ.ਟੀ. ਦੀ ਕੀ ਭੂਮਿਕਾ ਹੈ?
4. ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਕਮਰੇ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ, ਤੁਸੀਂ ਕਿਵੇਂ ਕਰੋਗੇ?

ਭਾਗ-3

5. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਉੱਤਰਪ੍ਰਸਤਿਕਾਵਾਂ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਕੀ ਤਕਨੀਕਾਂ ਹਨ?
6. ਅਪਣੀ ਮਲਪਸੰਦ ਦੇ ਕਿਸੇ ਇਕ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਤੇ ਅਧਿਆਪਨ ਦੇ ਉਪਲਬਧੀ ਪਰੀਖਣ ਦੀ ਰੂਪਰੇਖਾ ਤਿਆਰ ਕਰੋ।

ਭਾਗ-4

7. 1857 ਦੇ ਵਿਦਰੋਹ/ਬਗਾਵਤ ਦੇ ਕਾਰਣਾਂ ਅਤੇ ਪਰਿਣਾਮਾਂ ਤੇ ਚਾਨਣਾ ਪਾਓ।
8. ਸਪਿਨਯ ਅੱਵਗਿਆਂ ਅੰਦੋਲਨ ਤੋਂ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਸਮਝਦੇ ਹੋ?

ਭਾਗ-5

9. (ੳ) ਹਰਬਰਟ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਕੀ ਹੈ?
- (ਅ) ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਕਮਰੇ ਲਈ ਸਮਾਨ/ਉਪਕਰਣ।
- (ੲ) ਉਪਨ-ਕਿਤਾਬ ਪਰੀਖਣਾਂ ਦੀ ਸੀਮਾਵਾਂ।
- (ਸ) ਜਲਿਯਾਂਵਾਲਾ ਬਾਗ ਦਾ ਹੱਤਿਆਕਾਂਡ।